הנדון:

ענין מסויים

ה חרפה הצורבת של פרשת סובלן, וסערת הרגשות סביב פרשת יוסלה, השכיחו במקצת את הפרשה שהגיעה ל־שיאה לפני שבועיים, ושזכתה לכינוי המח־תרתי „הענין המסויים".

וזה חבל. כי הענין המסויים הוא, בשטח שלו, חמור לא פחות מאשר שאר הפרשות.

למרבה הצער, אי־אפשר להרבות מלים על פרשה זו מעל עמודיו של עתון. כמו עסק־הביש המפורסם שלא פורסם, ושאר עסקי־הביש, הוא מכוסה בצעיף ההשתקה.

מצב זה נוח מאוד לעסקני־הביש. אך דומני כי לנו, החרדים לבטחון המדינה, אסור להסתפק בכך. אפילו אין אפשרות לדבר על הענין המסויים לגופו ולפרטיו, מותר לנו להרהר כמה הירהורים על מצבה הכללי של „מערכת הבטחון" בשעה זו.

★ ★ ★

פ רשת הענין המסויים אינה הפר־שה היחידה שאירעה לאחרונה באחוז־תיו הפרטיות של מר דויד בן־גוריון. ה־פרשות מתרבות והולכות שם.

לפני שבועיים סיפר העולם הזה את פר־שת הגבר הצעיר שגדל ועלה בממלכה זו, ניינה על מקוריביו האישיים של מר בן־גוריון ונועד לגדולות. הוא הביע, בחוגים סגורים, דעות שליליות — דעות כנות, הנובעות מן הטעם מכיוונו המקצועי והמדיני המיוחד, שאין שני לו.

והנה, תוזת לברך את האיש על כנותו על תרומתו להעמקת המחשבה, חוסל ה־גבר הצעיר במכה אחת. נאמר לו כי איש בעל דעות כאלה לא יכירנו מקומו בשום עמדה בעלת אחריות לאומית.

אפשר היה להרבות בטיפורים מעין אלה. סבורני שאין בכך צורך או תועלת. די לנו בציון ההכרה, המתפשטת כיום בחוג מת־רחב והולך:

משהו רקוב בממלכת בן־גוריון. היחסים האישיים בה עכורים. מקורביו ובני־טיפוחיו אינם יכו־לים לקוות לא לצדק ולא ליחס הוגן. חוקי הג'ונגל השתלטו על הממלכה, ומשחיתים בה את ה־סדר ואת העבודה הפורים.

ומאחר שמר בן־גוריון הנו, בין השאר, גם טר־הבטחון של ישראל, יש בתופעה זו כדי להדאיגנו דאגה עמוקה.

★ ★ ★

ש תי המלים הקובעות במשפט ה־אחרון הן: „בין השאר". כדאי להרהר בהן שעה קלה.

האסכולה הבטחוניסטית, אשר מר בן־גור־יון עומד בראשה, טוענת כי אין בעולם כולו מדינה אשר בעייתה הבטחונית חמו־רה כשלנו. אני כשלעצמי כופר בכך. גם ארצות־הברית וגם ברית־המועצות צפויות בכל רגע להשמדה פיסית טוטאלית תוך דקות מעטות — ובכנה כזו עדיין אינה צפויה לישראל. אולם הבה נתעלם לרגע מדעתנו הפרטית, ונאמץ לעצמנו את דעתו הרשמית של המישטר הקיים.

ובכן: אין בעולם כולו מדינה אחת ה־נתונה בסכנה נוראה כמו ישראל. האויב האכזר זומם לכלותנו. בכל רגע הוא עלול לשסות בנו את חילותיו הפרועים. כל הארץ חזית, כל העם צבא. רק כוננות צילאית, וצופה ומתמדת יש בה כדי לשמור על עצם קיומנו.

משמע: אין במדינה כולה אדם חשוב משר־הבטחון.

ואני שואל, בכל התמימות: ה־אם בכלל יש לנו שר־בט־חון?

★ ★ ★

מ ר בן־גוריון יושב על כסאות רבים, רוקד על חתונות רבות, וידו בכל מכל כל. עמוד זה אינו מסוגל להכיל את כל עיסוקיו ותפקידיו הקבועים. די לנו למנות את העיקריים שבהם:

ראש ממשלת ישראל.
ראש הקואליציה הממשלתית.
ראש מפלגת פועלי ארץ־ישראל.
שר חידושי התנ"ך.
יועץ מיוחד (בלתי־רצוי) לנשיא דה־גול.
מורה לבודהיזם, ליוגה ולאפלטון.
מקבל פני כל נשיאי כושיסטאן.
נואם, כותב מאמרים ונותן ראיונות מק־צועי.
בעל־בית ומארח בשלושה מעונות נפרדים.
מנהל פרשות למיניהן.

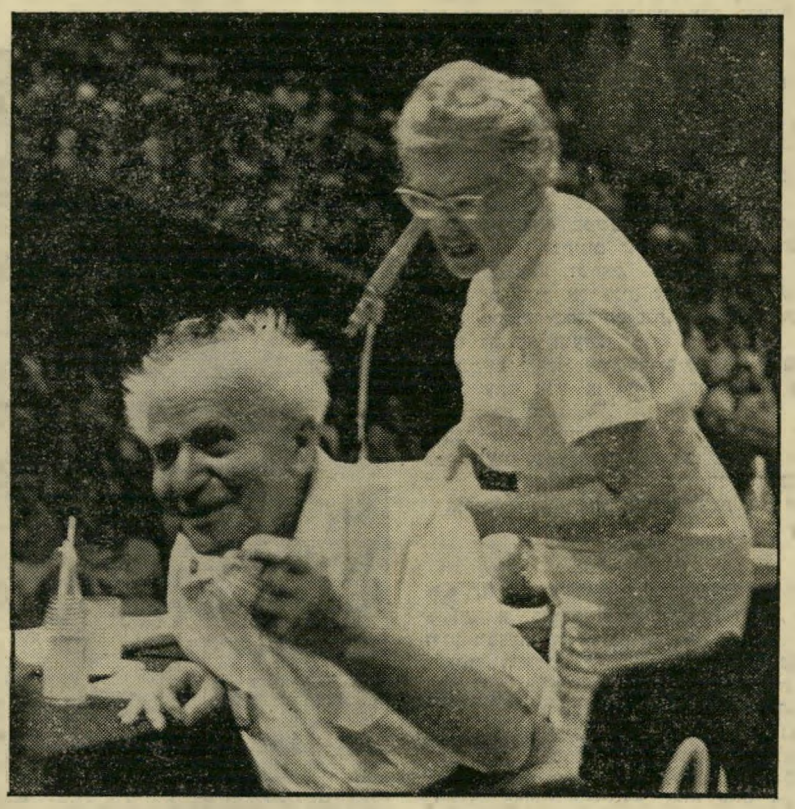

בן־גוריון בכנס נשים:* למה יש לו פנאי?

היסטוריון ראשי של עידן בן־גוריון.
שר־הבטחון.
ראש מנגנוני־החושך.
מנהל בלעדי של מדיניות־החוץ.
מחליט בלעדי בכל עניין חשוב (אייכמן, סובלן, שוחמאכר וכו').

כל אחד מן התפקידים האלה היה מעסיק לבדו את מלוא מרצו ותשומת־לבו של בן־תמותה נורמלי — ולא בגיל 75, אלא בגיל 57.

★ ★ ★

ע דויזדוט קיסר, אחד מגאוני כל ה־דורות, נאמר שהוא היה מסוגל לעסוק בשבע מלאכות בעת ובעונה אחת.

אולם קיסר הגדול היה בוש ונכלם למר־אה יורשו הגדול, המסוגל לעסוק בעשרות רבות של מלאכות בעת ובעונה אחת. אכן, דוידוט קיסר אינו רק האחד בדורו, אלא האחד בכל הדורות.

השאלה היא: כמה אחוזים מ־מרצו ומזמנו מסוגל זקן־בן־75 זה להקדיש לענייני הבטחון? חמי־שה אחוזים? עשרה אחוזים? עשרים וחמישה אחוזים?

השאלה השניה: האם זה מספיק?

השאלה השלישית: האם מדינה, הסובלת — לדברי מר בן־גוריון עצמו — מן ה־בעייה הבטחונית החמורה ביותר בעולם, יכולה להסתפק בשר־בטחון־לשעות־הפנאי?

האם אין היא זכאית וזקוקה ל־שר־בטחון מלא, שלא יעסוק בי־שום דבר אחר אלא בענייני ה־בטחון המקצועיים, ביחסי־ארם ה־שוררים בצמרת מערכת־הבטחון, בבחירת האנשים הנכונים וכגי־בוש השיטות הנכונות?

★ ★ ★

ה קיסר הוא זקן. אפשר לומר זאת בחיבה („אמור כן לזקן!"), או בנימה אובייקטיבית. האיש מתקרב לשנת־חייו ה־76 (כן ירבו). בגיל כזה אין לדרוש מ־אדם ערנות מתמדת, התייחסות ישירה ו־בלתי־אמצעית לעובדות ולאנשים.

כל המצוי בעשה כיום בממלכת בן־גוריון, יודע כי „הזקן" איבד מזמן את הקשר הישיר עם ה־דברים.

הוא יושב לו במרומי כס־המלוכה, כש־איש־אמונו הנוכחי, מר שמעון פרס, לוחש לאזנו אינפורמציה מסוננת ומכוונו לקראת ההחלטות הרצויות לו.

יבוא אדם ויטען: אין רע בכך. מר פרס הוא המנהל את ענייני הבטחון. אין שר־בטחון אמיתי, אבל יש סגן־שר־בטחון, ה־מקדיש את כל זמנו ומרצו לשטח זה, ול־מעשה זה היינו הך.

אין טעות חמורה מזו.

כי שיטה זו פירושה שבשטח הבטחון — החשוב שבשטחי הזיום של המדינה — השתלט מצב ששרר עד כה רק בשטחי ה־דואר, המשפטים והמשטרה. השר האחראי בפני הכנסת והעם הוא בובה, בעוד ה־סמכויות המעשיות נתונות בידי אדם ש־אינו אחראי בפני איש, והמסוגל על כן מפני כל ביקורת ציבורית יעילה.

★ ★ ★

ל בושים של הדואר, המשטרה והתבי־עה הכללית אין צנזורה, המונעת כל ויכוח על מעשיהם ומחדליהם. אילם אין זה ההבדל היחיד, או העיקרי, ביגם לבין הבוס של מערכת הבטחון.

מדינת ישראל תוסיף להתקיים גם אם מנהל הדואר יוציא את הטלפון מכל דירה, ויתקין במקומו מכשיר־האזנה. היועץ ה־משפטי יכול להחליט הרבה החלטות רעות, אך אף אחת מהן לא תביא כלייה על ה־מדינה.

ואילו הבוס של מערכת הבטחון הוא האדם היחיד במדינה המסו־גל, על־ידי החלטה הרפתקנית או בלתי־שקולה אחת, להביא לחורי־בנה הפיסי של מדינת ישראל.

כיום מקבל פרס, על דעת עצמו, ההל־טות רבות, מהן בעלות השפעה מכרעת על עצם קיומו הגופני של כל אזרח ב־מדינה. הוא יכול לעשות זאת בשקט, מפני שהמוני האזרחים סבורים, בתמימותם, כי ההוזלטות מתקבלות על־ידי מר דויד בן־גוריון, הנהנה עדיין מאימון רב בשכבות רחבות.

האם היו אזרחים אלה מתייח־סים להחלטות אלה כשוויון־נפש כזה, עד כדי השלמה עם חוסר כל ויכוח ציבורי עליהן, אילו ידעו מי המחליט האמיתי?

★ ★ ★

א לו היה מר בן־גוריון מתפטר היום מתפקידו כשר־הבטחון, ומצטמצם בתפ־קיד ראש־הממשלה, מה היה קורה?

אל יגיד איש: אין אדם אחר לתפקיד זה. כי מר בן־גוריון אינו בן־אלמוות (לפחות לא מבחינה גופנית), ובמוקדם או במאוחר יהיה צורך למצוא לו מחליפים בכל תפ־קידיו.

האם היו העם, הכנסת, הקואליציה א־מזרחות מפא"י בוערים במר שמעון פרס לתפקיד שר־הבטחון הרשמי?

הדבר נתון בספק. גם כמפא"י כפי שהיא היום, מפלגה חסרת־אונים ומוטר, יתקוממו רבים נגד מימרת גורל המזניחה בידי צעיר מסויים זה.

א לם אפילו היה מר בן־גוריון מכריח את מפלגתו הנבוכת למסור תפקיד זה בידי מר פרס — היה הדבר טוב יותר מאשר המצב הנוכחי. דעתי האישית על רמתו ה־רוחנית, כושרו האינטלקטואלי, מידת אח־ריותו וטיב השקפותיו של מר פרס ידועה, ופטור אני מלחזור עליה. אך לדעתי מוטב אפילו שמר פרס יהיה שר־בטחון גלוי — גלוי לעיני העם והכנסת — מאשר שר־בטחון סמוי, פטור מכל אחריות, כשהוא מתחבא מאחורי גבו הרחב של האליל הזקן.

כי מר פרס לא יחזיק מעמד זמן רב כשר־בטחון רשמי.

★ ★ ★

מ דינת ישראל זקוקה לשר־בטחון — שר אחראי, שקול, הפנוי מכל עיסוק אחר והנהנה מאימון העם והכנסת. ויפה שעה אחת קודם.

בפני כל מדינה מפותחת,

עומדות, בימינו, החלטות מסויימות שלא היו גורליות כמוהן בחמי־שים השנים האחרונות. וזיני הוא ששר אחראי יביא לפני המוסדות והציבור את כל השיקולים בעד ונגד.

לא פחות חשובות מן הבעיות הענייניות הן הבעיות האישיות. ב־14 השנים הקצרות של קיומו, כבר זכה צה"ל לשישה רמט"כ"לים, שהתחלפו בקצב המסתרר של אחד לשנתיים וחצי, עם כל השינויים וההתלפות הכרוכים בכך.

כל אלה אינן בעיות לשעות־הפנאי של מישהו. דרוש שר־בטחון.

* לידו: יהודית שמחונית, הגוערת בו בקול רם מפני שהוא מפריע.

מאת **אורי אבנרי**